

PROGRAM ZGJEDHOR 2024-2028

EUROPA 2030

FRONTI EUROPIAN

ZGJEDHJET PARLAMENTARE 2024

PËRMBAJTJA

FRONTI EUROPIAN

EUROPA 2030

1. NJË KRYEMINISTËR PËR TË GJITHË

- 1.1. QEVERISJE E MIRË
- 1.2. BARAZI, KONSENSUS DHE KOHEZION
- 1.3. SUNDIM I LIGJIT DHE SË DREJTËS
- 1.4. LUFTË KUNDËR KORRUPSIONIT DHE KRIMIT TË ORGANIZUAR
- 1.5. ADMINISTRATË PROFESIONALE DHE SHËRBIME PUBLIKE TE DIGJITALIZUARA
- 1.6. RENDI DHE SIGURIA

2. JO RUSISË, PO EUROPËS

- 2.1. INTEGRIMI NË BASHKIMIN EUROPIAN
- 2.2. BASHKËPUNIMI RAJONAL
- 2.4. GJEOPOLITIKA DHE NATO-JA
- 2.4. PARTNERITET DHE DIALOG STRATEGJIK ME SHBA-NË

3. MARRËVESHJE E KONSENSUSIT EKONOMIK

PARTNERITET NË POLITIKBËRJE

- 3.1. EKONOMI KONKURRUESE DHE TRANSFORMIM DIGJITAL
  - 3.1.1. KONTEKSTI EKONOMIK 2020-2023
  - 3.1.2. RRIJJE E PËRSHPEJTUAR DHE FINANCA TË QËNDRUESHME
  - 3.1.3. MJEDIS I MIRË PËR BIZNES DHE EKONOMI KONKURRUESE
  - 3.1.4. DIGJITALIZIMI I EKONOMISË DHE SHËRBIMEVE PUBLIKE
- 3.2. ZHVILLIMI I QËNDRUESHËM DHE TRANSFORMIMI I GJELBËR
  - 3.2.1. AMBIENTI I PASTËR DHE I SHËNDETSHËM
  - 3.2.2. ENERGJIA E SIGURT DHE E RIPËRTËRITSHME
  - 3.2.3. BUJQËSIA MODERNE DHE USHQIMI I SIGURT
- 3.3. INFRASTRUKTURA MODERNE DHE ZHVILLIMI I BARABARTË RAJONAL
  - 3.3.1. TRANSPORTI DHE KOMUNIKIMI MODERN
  - 3.3.2. ZHVILLIMI I BARABARTË RAJONAL
  - 3.3.3. TURIZMI PËRFAQËSUES
- 3.4. KAPITALI NJERËZOR DHE CILËSIA E JETËS
  - 3.4.1. ARSIMI CILËSOR
  - 3.4.2. SHËNDETËSI MODERNE
  - 3.4.3. MIRËQENIE SOCIALE E QËNDRUESHME
- 3.5. RINI AKTIVE DHE SHOQËRI E BARABARTË
  - 3.5.1. DIVERSITET DHE BARAZI
  - 3.5.2. KULTURË PËRFAQËSUESE
  - 3.5.3. RINI AKTIVE
  - 3.5.4. SPORT DHE REKREACION
  - 3.5.5. AKTIVIZËM QYTETAR
  - 3.5.6. FAMILJA BËRTHAMA E SHOQËRISË
  - 3.5.7. DEMOGRAFIA, DIASPORA DHE MIGRACIONI

PROJEKTE

EUROPA 2030

1. NJË KRYEMINISTËR PËR TË GJITHË

Fushata e vitit 2020 u fokusua kryesisht në përkatësinë etnike të kandidatit për të thyer mbetjet e regjimit monist me politika përjashtuese. Qeverisja jonë gjatë viteve 2020-2024 dëshmoi se mund të qeverisim me mbarë vendin me përgjegjësi dhe në emër të të gjithë qytetarëve, prandaj këtë herë kandidati do të jetë Kryeministër i të gjitha komuniteteve, i të gjithë qytetarëve, duke apeluar për vota në të gjithë territorin.

Barazia e të gjithë qytetarëve, demokracia konsensuale dhe kohezioni shoqëror do të mundësojnë stabilitet politik dhe qëndrueshmëri institucionale me mundësi të barabarta pavarësisht përkatësisë etnike, fetare, gjuhësore ose kulturore.

Sundimi i ligjit, drejtësia dhe qeverisja e mirë garantojnë lojalitet dhe përgjegjësi të njëjtë për çdo qytetar para ligjit. Lufta kundër korrupsionit dhe kimit të organizuar do të jetë pa kompromis, tolerancë zero dhe veting për të gjithë bartësit e funksioneve publike, respektivisht atij ligjvënës, ekzekutiv, në gjyqësor, prokurori dhe për çdo funksion tjetër në sektorin publik, në nivel qendror dhe lokal, të emëruar ose të zgjedhur.

Administrata duhet të jetë profesionale dhe efikase në shërbim të qytetarëve dhe ekonomisë. Riorganizim, racionalizim dhe optimizim i sektorit publik, si dhe digjitalizim i shërbimeve publike me qëllim të përmirësimit të cilësisë së shërbimeve publike.

Rendi dhe siguria do të garantojnë stabilitet, paqe dhe qetësi për qytetarët. **Ne jemi NATO!**

2. JO RUSISË, PO EUROPËS

Pas zbatimit të suksesshëm të Marrëveshjes së Ohrit, anëtarësimit në NATO dhe hapjes së negociatave për anëtarësim në BE, synimi gjeostrategjik madhor i yni, i radhës për vendin është integrimi në Bashkimin Europian.

Ne duhet t'i bashkojmë të gjitha forcat progresive për të punuar dhe ta promovojmë integrimin europian, t'i miratojmë amendamentet teknike kushtetuese dhe t'i hapim klasterët negociues. Kjo ka rëndësi të madhe për stabilitetin, sigurinë, ekonominë, rininë, sundimin e ligjit, luftën kundër korrupsionit, demokracinë funksionale, qeverisjen e mirë etj. Kështu do ta parandalojmë largimin e të rinjve dhe do t'i rikthejmë ata që tashmë janë larguar.

Integrimi gjithashtu përfshin edhe standardet europiane në vend dhe rajon. Krijimi i standardeve europiane në vendin tonë dhe bashkëpunimi rajonal do të kontribuojnë në krijimin e paqes së qëndrueshme dhe zhvillimin e rajonit të Ballkanit Perëndimor.

Si anëtar i NATO-s dhe partner strategjik me SHBA-në, doemos duhet të parandalojmë ndikimin rus në vend, në mënyrë të drejtpërdrejt dhe tërthorazi. Me zhvillimet në Ukrainë, Kosovë, Bosnjë, Mal të Zi, Moldavi, Gjeorgji, 5 Stanet (Kazakistani, Kirgistani, Taxhikistani, Turkmenistani dhe Uzbekistani) dhe Lindje të Mesme, është thelbësore që njerëzit ta shohin rrezikun e destabilizimit në Ballkan, mbi të gjitha në Maqedoninë e Veriut si një shoqëri multietnike, multikulturore dhe multireligjioze. **Jo, ndikimit Rus!**

3. MARRËVESHJE E KONSENSUSIT EKONOMIK

Pas Marrëveshjes së Ohrit, Marrëveshjes së Prespës dhe Marrëveshjes për Marrëdhënie të Mira Fqinjësore me Bullgarinë, ka ardhur koha për një marrëveshje të madhe, respektivisht për Marrëveshjen e Konsensusit Ekonomik (Marrëveshje Kornizë Ekonomike). Një Marrëveshje e konsensusit që do të arrihet me dialog të vazhdueshëm dhe partneritet midis politikbërësve, rregullatorëve, komunitetit të biznesit, sindikatave të punëtorëve, akademiasë dhe shoqërisë civile, si dhe organizatat e konusmatorëve, pensionistëve, rinia etj.

Marrëveshja e Konsensusit Ekonomik, gjegjësisht Marrëveshja Kornizë Ekonomike, synon të sigurojë kornizë për mundësi të barabarta në një ekonomi të lirë të tregut funksional me konkurrencë të ndershme dhe zhvillim të barabartë rajonal dhe infrastrukturë që krijon mundësi të barabartë në ekonomi për të gjithë pjesëmarrësit pavarësisht përkatësisë së tyre etnike, kulturore, gjinore dhe grupe tjera të shoqërisë.

Marrëveshja e Konsensusit Ekonomik do të sigurojë konsensus politik dhe shoqëror për prioritetet zhvillimore, politikat dhe reformat kryesore që do të mundësojnë barazi sociale dhe mundësi të barabarta ekonomike për të gjithë, do të krijojnë optimizëm dhe do të nxisin rritje ekonomike të përshpejtuar (mbi 5% rritje e PBB-së në nivel vjetor), zhvillim të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës për standard dhe cilësi më të lartë të jetesës për të gjithë qytetarët.

Marrëveshja e Konsensusit Ekonomik bazohet në orientimin strategjik të vendit për anëtarësim në Bashkimin Europian dhe përcaktimin euroatlantik të vendit në kontekstin gjeostrategjik, si anëtar në NATO dhe partner strategjik me SHBA-në.

Marrëveshja e Konsensusit Ekonomik si parakusht ka: stabilitetin politik, qeverisjen e mirë, sundimin e ligjit, luftën kundër korrupsionit dhe krimin të organizuar, si dhe administratën profesionale dhe efikase me shërbime publike të digjitalizuara.

Marrëveshja e Konsensusit Ekonomik synon këto prioritetet: Ekonomi konkurruese dhe transformim digjital; Zhvillim i qëndrueshëm dhe transformim i gjelbër; Infrastrukturë moderne dhe zhvillim i barabartë rajonal; Kapitali njerëzor dhe cilësia e jetës; si dhe Rini aktive dhe shoqëri e barabartë.

Ekonomia konkurruese dhe transformimi digjital nënkupton rritje të përshpejtuar dhe financa të qëndrueshme, mjedis të mirë për biznes, luftë kundër monopoleve dhe oligarkisë, luftë kundër ekonomisë joformale dhe sistem tatimor të drejtë dhe lojal, si dhe përkrahje ndaj biznesit, specializim të zgjuar dhe digjitalizim të ekonomisë.

Zhvillimi i qëndrueshëm dhe transformimi i gjelbër do të përqendrohen në ambient të pastër dhe të shëndetshëm, energji të sigurtë, përtëritëse dhe efikasitet energjetik, si dhe bujqësi moderne dhe ushqim të qëndrueshëm.

Infrastruktura moderne dhe zhvillimi i barabartë rajonal janë kyçe për ekonomi të vogël dhe të hapur, gjegjësisht korridoret paneuropiane 8 dhe 10 vendosin në udhëkryq vendin tonë dhe krijojnë avantazhe konkurruese me transport dhe komunikim modern, autostrada e hekurudha. Modernizimi i infrastrukturës komunale, transportit dhe komunikimit do të jetë bazë për mundësi të barabarta zhvillimore në gjithë territorin e vendit. Turizmi përfaqësues do të jetë një mundësi e zhvillimit të ekonomisë lokale dhe nacionale duke u bazuar në pasuritë natyrore dhe kulturore.

Kapitali njerëzor dhe cilësia e jetës janë përcaktues në produktivitetin e ekonomisë nëpërmjet arsimit cilësor, shëndetësisë moderne dhe sigurisë sociale të qëndrueshme.

Rinia aktive dhe shoqëria e barabartë do të krijojnë një ambient tërheqës në vendin tonë me diversitet kulturor, mundësi të reja për rininë, sport dhe rekreacion, si dhe aktivizëm qytetar në të gjitha fushat e jetës. Gjithashtu, demografia, migracioni dhe diaspora do jenë në vëmendjen e të gjitha politikave ekonomike dhe sociale për të krijuar perspektiva të reja.

Marrëveshja e Konsensusit Ekonomik do ta bëjë Maqedoninë e Veriut vend të dëshiruar për jetesën e qytetarëve tanë, për mbajtjen e rinisë në vend dhe për rikthimin e diasporës, vend tërheqës për turistët dhe vend të preferuar për investitorët.

Ne jemi Europa!

HIGHLIGHTS

1. NJË KRYEMINISTËR PËR TË GJITHË

- *Qeverisje e mirë*
  - *Transparencë, pjesëmarrje, efikasitet, përgjegjshmëri, llogaridhënie*
- *Barazi, konsensus dhe kohezion*
  - *Barazi e plotë për të gjithë dhe bashkëqeverisje*
  - *Demokraci konsensuale në vendimmarrje për çështje të rëndësishme*
  - *President konsensual i zgjedhur në parlament me 2/3 të votave dhe votim me Badenter*
  - *Një kryeministër për të gjithë*
  - *Respektim i diversitetit dhe kohezion shoqëror*
- *Sundim i ligjit dhe së drejtës*
  - *Gjyqësor i paanshëm dhe i pavarur*
  - *Gjyqësor efikas dhe me integritet*
- *Luftë kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar*
  - *Veting të politikanëve, gjyqësorit, prokurorisë dhe organet e rendit dhe sigurisë*
  - *Veting për korrupsion, ndikimi rus dhe “shërbime” anti-shtetërore*
  - *Zero tolerancë dhe qasje sistemore*
  - *Përgjegjësi individuale dhe llogaridhënie*
- *Administratë profesionale dhe shërbime publike të digjitalizuara*
  - *Digjitalizim i proceseve dhe shërbimeve publike*
  - *Identitet digjital për qytetarët dhe subjektet juridike*
  - *Riorganizim dhe optimizim i organeve shtetërore në efikasitet dhe funksionale*
  - *Racionalizim dhe optimizim i administratës shtetërore*
  - *Përfaqësim i drejtë dhe adekuat në të gjitha nivelet e udhëheqjes në sektorin publik*
  - *Diversiteti në mjedisin e punës përparsi për organizatat në sektorin privat dhe qhpërinë civile*
- *Rendi dhe siguria*
  - *Organe të rendit dhe sigurisë që garantojnë lirinë, paqen dhe sigurinë për çdo qytetar dhe subjekt juridik*

2. JO RUSISË, PO EUROPËS

- *Integrimi në Bashkimin European*
  - *Ndryshime kushtetuese në 2024*
  - *Hapje e kapitujve në bisedimet me Bashkimin European në 2024*
  - *Antarësim në Bashkimin European në 2030*

- *Bashkëpunimi rajonal*
  - *Procesi i Berlinit*
  - *Plani i Bashkimit European për rritje ekonomike të Ballkanit Perëndimor*

- *Gjeopolitika dhe NATO-JA*
  - *Mbi 2% e PBB buxhetit për mbrojtje sipas vendimit të NATO-s*
  - *Unifikim i qëndrimeve të sigurisë dhe politikës së jashtme sipas NATO-s*
  - *Unifikim i qëndrimeve të sigurisë dhe politikës së jashtme me Bashkimin European*
  - *Jo ndikimit Rus në Maqedoninë e Veriut*

- *Partneritet dhe dialog strategjik me SHBA*
  - *Siguria, sundimi i ligjit, ekonomia dhe tregtia, regjimi i vizave dhe kultura*

3. MARRËVESHJE E KONSENSUSIT EKONOMIK

- *Partneritet në politikbërje midis sektorit publik, privat dhe civil*
- *Ekonomi konkurruese dhe transformim digjital*
- *Zhvillim i qëndrueshëm dhe transformim i gjelbër*
- *Infrastrukturë moderne dhe zhvillim i barabartë rajonal*
- *Kapitali njerëzor dhe cilësia e jetës*
- *Rini aktive dhe shoqëri e barabartë*

3.1. Ekonomi konkurruese dhe transformim digjital

- *Rritje e përshpejtuar*
  - *Rritje ekonomike mesatare mbi 5% në nivel vjetor*
  - *Çmime stabile me inflacion vjetor prej 2%*
  - *Rritje e investimeve në ekonomi për 10% në nivel vjetor*
  - *Investime të huaja direkte mbi 3 miliardë euro për periudhën 2024-2028*
  - *Paga mesatare 900-1.0000 euro në vitin 2028*
  - *Papunësia do të bjerë në nivel nën 7% në vitin 2028*
- *Financa të qëndrueshme*
  - *Financa "SMART", të digjitalizuara, transparente, IFMIS (Sistemi i Integruar i Financave)*
  - *Akademi e Financave Publike*
  - *Menaxhim efikas i investimeve publike*
  - *Ristrukturim dhe menaxhim i suksesshëm i ndërmarrjeve shtetërore publike*
  - *Menaxhim transparent, efikas dhe hartë e ndihmave shtetërore*
- *Buxhet transparent, zhvillimor dhe konsensual*
  - *Rritje e shpenzimeve kapitale nga 733 milionë euro në 2024, në 1.1 miliardë euro në 2028*
  - *Rritje e subvencioneve dhe transfereve ekonomike nga 410 milionë euro në 2024, në 640 milionë euro në 2028*
  - *Rritje e transfereve për komunat nga 485 milionë euro në 2024, në 710 milionë euro në 2028*
  - *"Rregulla fiskale" me deficit buxhetor 3% dhe borxh i jashtëm nën 60%*
  - *"Vlera e parasë" për politikën buxhetore dhe indikatorë të performancës*
  - *Bllokvargu për subvencionet buxhetore*
  - *Instrumente inovative për financim të buxhetit: bono të qytetarëve, bono të gjelbra, bono zhvillimore*
- *Tatime të drejta dhe të ndershme*
  - *Transparencë dhe efikasitet i institucioneve tatimore*
  - *Ridefinim i tatimit personal në tatimin familjar dhe debat për tatimin progresiv*
  - *Ulje e tatimit personal efektiv me lehtësim tatimor deri 50% të pagës minimale*

- *“Tax free” për konsumatorët jorezidentë*
  - *“Sugar tax” për produktet jo të shëndetshme*
  - *Mundësi për “freelancer” të paguajnë kontribute dhe të sigurojnë stazh dhe sigurim shëndetësor*
  - *Dy norma të kontributeve në shëndetësi, në vend të normës aktuale prej 7.5%: pako bazike 5% dhe pako e zgjeruar 10%, për të siguruar shërbime shëndetësore cilësore*
  - *Rishikimi i akizave për duhan dhe alkool për të ndihmuar kujdesin shëndetësor*
  - *“Tatime të gjelbra” për ta ruajtur mjedisin jetësor*
- *Mjedis i mirë për biznes dhe ekonomi konkurruese*
    - *Digjitalizim tatimor: e-fiskalizim, e-faturë, “track & trace”*
    - *Zvogëlim i rregullativës dhe ulje e taksave parafiskale*
    - *Kalendari tatimor*
    - *Listë e bardhë dhe listë e zezë e taksapaguesve*
    - *Ndal ekonomisë joformale*
    - *Qasje më e lehtë në financa: kredi koncesionuese, garanci kreditore, crowdfunding, business angels, lehtësime tatimore, fond zhvillimor*
    - *Specializim i zgjuar: ekosistem inovativ, transformim digjital, kapital njerëzor*
    - *Promovim i eksportit dhe kyçje në zinxhirin global të vlerës së shtuar*
    - *Masa aktive në tregun e punës: trajnim, vetëpunësim dhe hapje të vendeve të reja të punës*
    - *Garancia për të rinjtë*
    - *Nxitje e integruar e investimeve të huaja direkte me teknologji të avancuar dhe vlerë shtesë të lartë*
    - *Agjencia e zhvillimit dhe diplomacia ekonomike*
  - *Digjitalizim i ekonomisë dhe shërbimeve publike*
    - *Digjitalizim i shërbimeve të biznesit dhe bankave*
    - *Digjitalizim i shërbimeve publike*
    - *Komitet Nacional për Intelejencë Artificiale*

3.2. Zhvillimi i qëndrueshëm dhe transformimi i gjelbër

- *Ambient i pastër dhe i shëndetshëm*
  - *Ndryshime klimatike (standardet COB21 dhe Kyoto Protokol)*
  - *Mbrojtje e natyrës, UNESCO, Mali Sharr Park Nacional*
  - *Mbrojtje e ajrit, matje dhe masa ndaluese në transport, industri, amvisëri*
  - *Menaxhimi i ujrave, infrastrukturë e modernizuar*
  - *Menaxhimi i mbeturinave, qendra rajonale*
  - *Ekonomi qarkore, nxitje të investimeve të gjelbra*
- *Energji e sigurt dhe përtëritëse*
  - *Rritje e kapaciteteve prodhuese vendore*
  - *Rritje e prodhimit të energjisë përtëritëse (hidro, solar, erë, bio)*

- *Diversifikim i burimeve energjetike dhe siguri energjetike*
- *Gasifikim dhe lidhje në korridoret ndërkombëtare energjetike*
- *Tranzicion energjetik dhe dekarbonizim*
- *Fondi për Efikasitet Energjetik*
- *Perspektivë energjetike: hidrogjeni dhe bateritë elektrike*
- *Bujqësi moderne dhe ushqim i sigurt*
  - *Konsolidim dhe shfrytëzim i tokave bujqësore*
  - *Modernizim i bujqësisë, blegtorisë dhe pylltarisë*
  - *Industri ushqimore dhe prodhime organike*
  - *Zhvillim rural dhe agrar*
  - *Sigurim i prodhimeve strategjike bujqësore dhe ushqimore*

3.3. Infrastruktura moderne dhe zhvillimi i barabartë rajonal

- *Transport dhe komunikim modern*
  - *Autostrada e korridoreve 8 dhe 10d*
  - *Autostrada Shkup-Bllacë*
  - *Bulevardi Hasan Prishtina*
  - *Rruga Tetovë-Prizren*
  - *Qarkorja e Tetovës*
  - *Modernizim dhe ndërtim i hekurudhës 8 dhe 10*
  - *Zona të gjelbra tranziti në Ballkanin Perëndimor*
  - *Broadband dhe rrjet telekomunikimi rajonal*
- *Zhvillim lokal dhe rajonal i barabartë*
  - *Rritje e pjesës së të hyrave nga TVSH-ja për komunat prej 6% në 9%*
  - *Rritje e pjesës së të hyrave nga tatimi personal për komunat prej 6% në 9%*
  - *Fondi i Barazisë dhe Fond i Performancës*
  - *Agjencia e Zhvillimit Lokal dhe Rajonal*
  - *Disiplinë fiskale dhe regulla fiskale për buxhetin e komunave*
  - *Instrumente për financim: bonde të komunave, bonde strukturore, huazime stand-by nga buxheti shtetëror*
- *Turizëm përfaqësues*
  - *Platformë digjitale turistike interaktive*
  - *Subvencione dhe lehtësime tatimore për turizëm*
  - *Turizëm kulturor, ekologjik, etnogastronomik, rural, alternativ dhe margaritarë turistikë*
  - *Ohri, Struga dhe Liqeni i Ohrit, si zonë e mbrojtur kulturore në UNESCO*
  - *Liqeni i Prespës bashkë me Parkun Nacional Pelister*
  - *Liqeni i Mavrovës bashkë me Parkun Nacional të Mavrovës, Kanjonin e Radikës dhe Dibrën me liqenet Gllloboçicë dhe Shpilje, si dhe banjat e Kosovrastit;*
  - *Parku Nacional Mali Sharr me liqenet malore*

- Qendra Turisike Kodra e Diellit duhet të zhvillohet në qendër rajonale për turizëm dimëror për skijim, por edhe si ofertë turistike gjatë gjithë vitit
- Saraji me Kanjonin Matka dhe rivitalizimi i Liqenit të Treskës
- “Bit Pazari” në Shkup dhe turizmi multikulturor Kalaja e Shkupit, Amfiteatri Antik “Skupi”, “Aquadukti”, etj
- Observatori megalitik “Kokino”
- Pikat arkeologjike “Stobi”, “Heraklea”, etj.
- Manastiri si qytet me arkitekturë të njohur dhe rajoni malor “Molika”

3.4. Kapitali njerëzor dhe cilësia e jetës

- **Arsim cilësor**
  - Rritje e buxhetit për arsim mbi 4.5% e PBB-së
  - Rritje e buxhetit për shkencë mbi 1.5% e PBB-së
  - Përmirësim i cilësisë në arsim dhe testime ndërkombëtare
  - Rritje e integritetit dhe standardit të kuadrit arsimor
  - Përmirësim i infrastrukturës arsimore (shkolla, salla sporti)
  - Kurrikula të përshtatshme me nevojat e tregut dhe shoqërisë
  - Aftësitë e nxënësve: kreativitet, kritikë, komunikim, bashkëpunim, organizim, sipërmarrësi, etikë, shëndet
  - Mësim gjithëditor dhe modular
  - Digjitalizim i procesit mësimor
- **Shëndetësi moderne**
  - Optimizim insitucional i shëndetësisë: shëndetësia primare, sekondare dhe terciare
  - Përmirësim i cilësisë dhe digjitalizim i shërbimeve shëndetësore
  - Reformat në sigurimin shëndetësor: sigurim bazik dhe sigurim i zgjeruar
  - Unifikim i çmimeve për shërbimet shëndetësore që financohen nga Fondi Shëndetësor
  - Financim i shërbimeve shëndetësore sipas performancës
  - Rishikim dhe zgjerim i listës pozitive të barnave
  - Paga dinjitoze dhe mbrojtje e sigurisë dhe integritetit të personelit shëndetësor
  - Integrim i Qendrës Klinike Universitare në Shkup dhe transformim në kompleksin e ri shëndetësor
  - Investime në klinikat dhe spitalet rajonale: Tetovë, Kërçovë, Strugë, Ohër, Manastir, Kumanovë, Shtip, etj.
- **Siguri sociale e qëndrueshme**
  - Sistem efikas për mbrojtje dhe siguri sociale, digjitalizim dhe inspektime në terren
  - Shërbime sociale për të moshuarit dhe qendra për kujdes
  - Zvogëlim i varfërisë me politika dhe masa sociale
  - Mirëqenie sociale dhe kopshte fëmijësh në çdo vendbanim

- *Pensionist me dinjitet sipas Metodologjisë sistemore për rritje të vazhdueshme të pensioneve*
- *Pension minimal në nivel prej 70% të pagës minimale dhe paraqet rritje prej 20% nga ajo aktuale*
- *Pension social dhe pension familjar*
- *Pensionim i parakohshëm dhe rregullim i mungesës së stazhit*

3.5. Rini aktive dhe shoqëri e barabartë

- *Diversitet dhe barazi*
- *Kulturë përfaqësuese*
  - *Promovim i diversitetit kulturor*
  - *Rruajtje dhe kultivim i trashëgimisë kulturore*
  - *Avancim i infrastrukturës kulturore dhe artistike*
  - *Zhvillim i artit, muzikës, teatrit, filmit dhe modës e dizajnit*
- *Rini aktive*
  - *Pjesëmarrje në vendimmarrje*
  - *Nxitje e sipërmarrësisë të rinjtë*
  - *Garanci për të rinjtë*
  - *Platformë digjitale për të rinjtë*
- *Sport dhe rekreacion*
  - *Politikë për nxitje të sportit*
  - *Vauçerë për sport të përkrahura nga buxheti*
  - *Lehtësime tatimore për përkrahje të sportit*
  - *Nisma publike dhe private për rekreacion*
- *Aktivizëm qytetar*
  - *Media të lira dhe liria e shprehjes*
  - *Platforma të hapura për diskutime*
  - *Kyçje në të gjitha proceset e shoqërisë dhe vendimmarrjes*
- *Familja bërthama e shoqërisë*
- *Demografi, migracion dhe diasporë*
  - *Politikë për rimëkëmbje demografike*
  - *Politikë për ngadalësimin e migracionit dhe krijimin e mundësive për t'u rikthyer në vendlindje me përkushtim të veçantë për rininë*
  - *Përforcim i lidhjeve ekonomike, sociale dhe kulturore me diasporën*

#EUROPA2030

#FRONTIEUROPIAN